

Brandveiligheid

Stand van zaken januari 2013

Inleiding

In deze notitie beschrijven wij de stand van zaken in het dossier 'brandveiligheid'. Wij gaan in §1 in op onze visie op brandveiligheid, zoals het bestuur van de VGN die heeft geformuleerd in december 2012. Deze visie wordt in 2013 verder uitgewerkt in een handreiking die wij in 2013 (laten) maken voor onze leden, om hen te ondersteunen in hun eigen brandveiligheidsbeleid (§2). In de paragrafen 3 en 4 gaan wij in op de relaties met de departementen van respectievelijk VWS en BZK. In §5 komt de relatie met TNO aan de orde. Ten slotte gaan wij in op de stand van de BHV (§6).

§1 Visie en aanpak

Samengevat bevat onze visie de volgende elementen:

- Veiligheid voor de cliënt, voor de medewerker en voor andere aanwezigen binnen de instelling staat voorop. Brandveiligheid is onderdeel van het bredere thema 'veiligheid'. Gedrag van medewerkers is daarbij een belangrijker aspect dan het beschikbare instrumentarium.
- Het voldoen aan wet- en regelgeving over brandveiligheid is in de praktijk niet altijd voldoende. Honderd procent (brand)veiligheid is niet realiseerbaar. Gestreefd wordt naar een verantwoorde veiligheid: er zijn wettelijke eisen én er is 'gezond verstand'.
- Van een regelgerichte benadering naar een risicogerichte benadering.
- Het veiligheidsbeleid wordt per gebouw aangepast aan het type cliënt (maatwerk op basis van verwacht gedrag van de cliënten).
- De Raad van Bestuur bevordert een integraal brandveiligheidsbeleid.
- Instellingen bepalen zelf het benodigde instrumentarium (geen voorschriften).
- Realiseer het veiligheidsbeleid in samenspraak met de lokale autoriteiten / externe stakeholders. Bedenk daarbij dat lokale overheden ook ieder hun eigen systemen kunnen hebben; dat kan lokaal een nadeel zijn.
- De actuele extramuralisering vraagt nieuwe inzichten in de verantwoordelijkheidsverdeling tussen instellingen, corporaties en gemeenten.

In de loop van 2012 zijn twee belangrijke onderzoeksrapporten verschenen:

- de Onderzoeksraad voor de veiligheid onderzocht de brand in Rivierduinen en concludeerde dat een instelling enerzijds kan voldoen aan de regelgeving, maar dat dit anderzijds geen veiligheid garandeert als niet de specifieke risico's voor de in het gebouw wonende cliënten in beeld gebracht zijn.
- de VROM-Inspectie onderzocht instellingen in de zorgsector en concludeerde dat de instellingen de brandveiligheid nog niet op orde hebben.

Op basis van deze beide rapporten sturen wij nu meer dan voorheen in de richting van: *'van regelgericht naar risicogericht'*. Met de uit te geven handreiking én met ledenbijeenkomsten én samen met de andere branches (in BoZ-verband, Branche-organisaties in de Zorg) werkt het bureau verder aan concrete ondersteuning voor de leden in 2013 op basis van deze nieuwe benadering.

§2 Handreiking

Wij laten (conform de planning die wij al hadden) een 'Handreiking brandveiligheid' voor de leden maken. Het gaat over vragen als: hoe kijken wij integraal naar brandveiligheid (in plaats van per afzonderlijk dossier), welk instrumentarium is beschikbaar en waarvoor geschikt en hoe implementeer je de te nemen maatregelen nu praktisch in de instelling? Wij zullen een door 's Heeren Loo ontwikkelde veiligheidsscan opnemen (onder bronvermelding) die instellingen kan helpen bij het screenen van de instelling op brandveiligheid. De hierboven beschreven visie krijgt ook in de handreiking een nadrukkelijke plaats. De ontwikkeling is gestart en wij verwachten de eerste resultaten in maart.

§3 Relatie met het departement van VWS

Wij trekken als zorgbranches de laatste tijd meer en meer met elkaar op. Samen staan wij sterk in dit stroperige dossier, waar wij niet per partij moeten worstelen, maar beter de krachten kunnen bundelen, in BoZ-verband. In dat kader vindt nu ook overleg plaats met het departement van VWS. VWS koerst in essentie meer op de lijn die in het VROM-rapport naar voren kwam: de instellingen voldoen niet aan de regels en dus moeten de overheden beter toezicht houden. Daar zit enige spanning met onze primaire insteek: breng situationeel veiligheidsmaatregelen aan op geleide van de risico's die cliënten in hun eigen woonsituatie lopen.

§4 Relatie met het departement van BZK

BZK werkt momenteel samen met de branches aan een brochure om de regelgeving van het vernieuwde Bouwbesluit 2012 (de samenvoeging van het oude Bouwbesluit 2003 en het Gebruiksbesluit) nader uit te leggen. Wij achten dat een zinvol traject. Er komen zaken aan de orde als: hoe ligt nu de brandveiligheidseis bij scheiden van wonen en zorg en hoe ligt de verantwoordelijkheidsverdeling bij de woningen van mensen die verminderd zelfredzaam zijn. Dit traject ligt (ondanks ons aandringen) bij BZK al enige maanden stil.

§5 Relatie met TNO

Er loopt ook een lijn naar TNO, van oorsprong het Centrum voor Zorg en Bouw. Wij hebben daar goede contacten met technische medewerkers uit Delft. Er is wel sprake van enige afstandelijkheid en van theoretiseren. Het komt de gebruiksvriendelijkheid en de mogelijkheid tot maatwerk niet ten goede.

§6 Basishulpverlening (BHV; voorheen: Bedrijfshulpverlening)

Het is voor instellingen lastig, zeker 's nachts, om aan de BHV verplichtingen te voldoen. Door de toename van scheiden wonen zorg, zorg op afroep, zorg op afspraak en volledig pakket thuis, is er niet altijd een medewerker/BHV'er aanwezig op 5 - 10 minuten reisafstand van de cliënt. Met de huidige plannen voor verdergaande extramuralisering lijkt dit probleem zich deels op te lossen. Lijkt, want indien een cliënt woont in een pand van een instelling (zowel bij huur als bij eigendom) blijft de instelling (deels) verantwoordelijk voor de brandveiligheid. De vraag in hoeverre er sprake is van een reguliere woonsituatie, dan wel van 'wonen met zorg', is bepalend voor het te bieden veiligheidsniveau. De eisen aan de BHV organisatie worden uitgewerkt in de nieuwe AMvB BHV. In tegenstelling tot eerdere berichten is deze AMvB niet voor 1 januari 2013 naar de Tweede Kamer gestuurd. Op het eerste concept hebben wij indertijd in samenspraak met VNO-NCW veel kritiek geleverd, vanwege de praktische (on)uitvoerbaarheid. Ook dit deel is een lastig politiek dossier geworden. Wij streven ernaar om te komen tot één samenhangend *plan brandveiligheid* dat onze leden helpt hun verantwoordelijkheid te nemen. Zorgbranches, Brandweer en Departementen moeten dit volgens ons gezamenlijk oppakken en uitwerken.